

HRVATSKI *glasnik*

Godina XXV, broj 31

6. kolovoza 2015.

cijena 200 Ft

*Hrvatska slavi Dan pobjede
i 20. obljetnicu vojno-redarstvene operacije Oluja*

Dan sela u Santovu

6. stranica

Brlobaš i sv. Ilija

12. stranica

Hodočašće u Komar

14. stranica

Komentar

U istraživanju prošlosti

Človik rijetko ima priliku da čez jedan tajedan još i dvakrat se najde s grofovskim potomki, a u Gradišću prođu tajedan nekolicinu zainteresiranih u Čepregu, potom pak u Petrovom Selu ulovili su nesvakidašnji trenutki. Ghislaine Castell i nje prijateljica Alix de Cazanove, nasljednica francuske grofovskije familije Montbel, otkud potječe i žena Julije Jankovića ki je bio jedan od najbogatijih vlastelinov, su jur po četvrti put pohodile Čepreg i okolicu i negdašnje Jankovićevo vlastelinstvo, kade su preci desetljeća dugo gospodarili, bili vladari jednoga potonuloga razdoblja. Zahvaljujući istraživanju Terézije Horváth-Balogh i oduševljenosti ka jur graniči opsosijom Marije Kralj, predsjednice Hrvatske samouprave, pred trimi ljeti je jedna delegacija Hrvatov i Čeprežanov još i u austrijsko naselje Achenkirch otputovala „po staza naših starih”. Morete si zamisliti da u tirolskom mjestu nad zamarenim grobnim kamenom Jankovićeveih kako se je odzvanjala gradišćanska himna i položen vijenac s hrvatskim natpisi? Ta osušeni kup kitic s hrvatskom vezom pak je kasnije postao i ključ spravišćev, jer nekoliko misec kasnije put je dopeljao do istoga toga groba još živu groficu iz Francuske ka je upravo na tom mjestu suočena, kako su nju prethodili Hrvati iz Čeprega i kako nje rodjaki nisu čisto pozabljeni. Hrvatsko-ugarsko-francuska kopča je ležala pred njom i prođu tajedan prilikom dvodnevna boravka u suza je izjavljeno, nisu zaman vlikli koreni u Čepreg i okolicu, Alix de Cazanove je našla ovde svoju drugu familiju. Nije bilo manje dirljivo u južnom Gradišću nediljno spravišće s Lászlójem Erdődyjem, grofovskim potomkom najprlje na varoškoj gospoščini, potom pak u Petrovom Selu. Naše selo u svoju dob je bilo Erdődyjevo „posesio”, kade su hrvatski kmeti dobili svoj dio gruntov ter su solidno gospodarili. Prošla su stoljeća, vrimenta se obrnula, negda je bilo nezamislivo da jednoč Petroviščani neće na robotu ići gospodarom u eberavski kaštelj. A sad, nevjerovatno čuda Petroviščanov je posvetilo jedno cijelo otpodne šetnji u Varoškom gradu, koji je izgradjen 14. stoljeća, potom pak poslušalo neobičnu uru povijesti s povidajkami, fotografijami grofovskoga sina. U svi dvi slučaji neophodno je spomenuti čast i veselje, a hištorija svenek će imati za nas čuda novoga još neizrečenoga, tajnovitoga, a uz to i poruku ohrabrenja za istraživanje prošlosti.

Tiho

Glasnikov tjedan

Imala sam trideset i jednu godinu kada se zbila “Oluja”, živjela sam izvan Republike Hrvatske već sedam godina, a moj sin imao je tek dvije godine. Nisu me ratne godine ni bojišnica desetak kilometara od rodnoga doma plašile, išla sam sa svojim sinom kući, kući, jer put prema domu nitko ne može zatvoriti u tvome srcu. Malo je bilo turista tih godina na srednjem Jadranu, nije bilo mosta, srušen je bio već četvrtu godinu. Pišu da smo ga sami srušili kako bi spriječili prodor neprijateljskih snaga i zaštitili grad. Doduše, pontonskim mostom smo već dvije godine prelazili na drugu stranu Novigradskog ždrila. Neprirodni putovi vodili su od Karinskoga mora do nekog drugog

Čitam ovih dana kako se pobunjenim Srbima u Hrvatskoj početkom 1995. godine planom Z-4 nudila država u državi, a oni je nisu željeli, nisu plan Z-4 niti primili na razmatranje. A onda se dogodila Srebrenica, a zajedničke snage bosanskih i krajiških Srba ozbiljno zaprijetile osvajanjem Bihaća...

tuđeoga glavnoga grada. Bilo je to vrijeme u kojem se još uvijek strepjelo, a vinogradi kao i polja stajali neobrađeni. Početak “Oluje” zatekao me u bolnici jer moj je sin imao proljev i nije jeo već nekoliko dana... Bila sam danonočno s njim, u noći dugo razgovarala s medicinskim sestrama od kojih je jedna bila moja dobra prijateljica iz dana djetinjstva... Čudno su bili prazni odjeli tih dana pred “Oluju”, a drugi prepuni... Nešto se spremalo, visjelo je u zraku, ali nismo razgovarali o tome. Rano ujutro 4. kolovoza oko pet sati zatresla su se stakla naše kuće, našega sela, našega kraja, čula se neka čudna paljba, a nešto poslije helikopteri su počeli letjeti prema gradskoj bolnici...

Čitam ovih dana kako se pobunjenim Srbima u Hrvatskoj početkom 1995. godine planom Z-4 nudila država u državi, a oni je nisu željeli, nisu plan Z-4 niti primili na razmatranje. A onda se dogodila Sre-

brenica, a zajedničke snage bosanskih i krajiških Srba ozbiljno zaprijetile osvajanjem Bihaća... Hrvatska je shvatila da se treba osloniti na vlastite snage. Slijedio je krajem srpnja Tuđman-Izetbegovićev dogovor o vojnoj suradnji, a u Ženevi u pregovorima pobunjeni Srbi su još jednom odbili ponuđeno političko rješenje mirne reintegracije hrvatskih teritorija koje su držali pod okupacijom već više godina. Prošlo je dvadeset godina. Kratkih, dugih, kako za koga... Dana 5. kolovoza Republika Hrvatska na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja, obilježila je 20. obljetnicu vojno-redarstvene operacije “Oluje”,

kojom su oslobođeni Knin i najveći dio do tada okupiranog teritorija, čime je omogućena i mirna reintegracija hrvatskog Podunavlja te postizanje mira u tom dijelu Europe. Operacijom “Oluja”, u kojoj je bilo angažirano gotovo 200 tisuća hrvatskih vojnika, u samo 84 sata oslobođeno je 10 400 četvornih kilometara do tada zaposjednutog područja ili 18,4 posto ukupne površine Hrvatske.

Hrvatske su snage krenule u operaciju, rano ujutro u pet sati 4. kolovoza istodobno iz 30 smjerova na bojišnici dugoj 700 kilometara, a oslobađanjem Knina, središta neprijateljske pobune u Hrvatskoj, već drugog dana operacije ostvaren je najvažniji strateško-politički i vojni cilj operacije “Oluja” i cijelog Domovinskog rata. Točno u podne, u subotu, 5. kolovoza 1995., na kninskoj se tvrđavi zavijorila hrvatska zastava. Time je označeno oslobođenje Knina, koji je bio središte i simbol srpske pobune i sjedište samoproglašene i međunarodno nepriznate Republike Srpske Krajine. U “Oluji” su poginula 174 hrvatska vojnika i redarstvenika, a ranjeno ih je više od 1400.

“Oluja” je počela 4. kolovoza 1995. u pet sati ujutro i najavila je kraj srpske okupacije koja je počela u ljeto 1990. Petoga kolovoza oslobođen je Knin, a hrvatske su snage došle na granicu s BiH. Idući dan, 6. kolovoza, hrvatske su snage oslobodile Plaško, Lički Osik, Vrhovine, Obrovac, Korenicu, Slunj i Plitvice, a već 7. kolovoza tadašnji ministar obrane objavio je završetak operacije.

Branka Pavić Blažetin

DRUGA SJEDNICA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE

ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Radi unapređenja i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, od 16. do 17. srpnja 2015. godine u Zagrebu je održana 2. sjednica Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike.

Na početku sjednice prof. dr. sc. Nevenko Herceg, predsjednik Savjeta, pohvalio je napore koje je Republika Hrvatska učinila i čini prema Hrvatima izvan Republike Hrvatske. «Zahvaljujem Vladi Republike Hrvatske i Državnom uredu za Hrvate izvan Republike na konstantnoj potpori koju su nam pružali i pružaju u svim našim potrebama» – zaključio je Herceg i dodao kako će sjednica biti novi zamah u daljnjem radu Savjeta te će pridonijeti još boljem upoznavanju i razumijevanju među pripadnicima hrvatskoga naroda izvan Republike Hrvatske. Daria Krstičević, predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, naglasila je kako Savjet ima odgovornu zadaću: «Osim predlaganja konkretnih mjera, uloga Savjeta i svih nas prije svega jest jačati zajedništvo, i između Republike Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica, jednako tako i zajedništvo između pripadnika hrvatske manjine, hrvatskog iseljeničtva te Hrvata u Bosni i Hercegovini. Prvog dana sjednice potpredsjednici Savjeta podnijeli su izvješće o radu: g. Luka Krilić za hrvatsko iseljeničtvo u europskim zemljama, g. John Kraljić za hrvatsko iseljeničtvo u preoceanskim zemljama, g. Tomislav Žigmanov za hrvatsku manjinu u 12 europskih zemalja, te g. Vlado Džoić (umjesto potpredsjednika g. Ilije Nakića) za Hrvate u Bosni i Hercegovini.

Održane su i tri panel-diskusije na temu gospodarstva, kulture, obrazovanja i znanosti te o statusnim pitanjima poput stjecanja državljanstva Hrvata izvan Republike Hrvatske, osobnih iskaznica ili boravišta. Drugog dana rada Savjeta raspravljalo se o ključnim temama te potrebnim mjerama za nastavak unapređenja odnosa između Republike Hrvatske s pripadnicima hrvatskog naroda koji žive izvan njenih granica. Poseban je naglasak stavljen na potrebu nastavka provođenja i razvijanja programa učenja hrvatskog jezika u hrvatskim zajednicama diljem svijeta. Također se razgovaralo o mogućnosti olakšavanja pristupa glasovanju Hrvata izvan Republike Hrvatske (poput uvođenja dopisnoga glasovanja) te o potrebi zastupljenosti predstavnika svih Hrvata izvan Republike Hrvatske u Hrvatskom saboru (uključujući predstavnike hrvatske manjine i hrvatskog iseljeničtva). Istaknuto je i da je važno olakšati i ubrzati postupak stjecanja hrvatskog državljanstva. Na sjednici se raspravljalo o potrebi afirmativnije porezne politike prema povratnicima (osobito umirovljenicima) te o potencijalima gospodarske suradnje između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske. Raz-

govaralo se i o potrebi razvoja programa koji bi mladima omogućili povoljnije putovanje u domovinu kao temelj budućim programima razmjene, te o potrebi osnivanja posebnih središta za promicanje hrvatske kulture u vodećim svjetskim metropolama. Razgovaralo se i o važnosti uvođenja izravnih letova između Hrvatske i prekomorskim zemalja koji bi doveli do dodatnog povećanja turizma i investicija te održali snažnu povezanost Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica.

Podsjećamo da Savjet čine predstavnici hrvatskih zajednica iz cijeloga svijeta te zajedno s predstavnicima državnih tijela i ustanova, Katoličke Crkve i organizacija civilnoga društva u domovini imaju zadaću pomagati hrvatskoj vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Tijekom sjednice Savjeta predstavljeni su i rezultati rada, te aktivnosti, programi i projekti koje provodi Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Žana Ćorić

Dana 6. lipnja 2013. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske. U Savjetu Hrvate iz Mađarske predstavljaju Mišo Hepp i dr. Franjo Pajrić. Cilj je Savjeta, kao savjetodavnog tijela, pomagati hrvatskoj vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate koji žive izvan njenih granica. Drugoj sjednici Savjeta, kako saznaje MCC, nazočio je Mišo Hepp, a dr. Franjo Pajrić bio je nenazočan. U Savjetu ima 17 članova predstavnika hrvatske manjine, 27 članova Savjeta je iz Republike Hrvatske, 29 članova predstavnici su hrvatskog iseljeničtva/dijaspore, devet članova Savjeta predstavnici su Hrvata iz Bosne i Hercegovine. Potpredsjednik Savjeta za hrvatsku manjinu u 12 europskih zemalja je Tomislav Žigmanov, predstavnik Hrvata u Srbiji, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Između ostaloga naglašeno je da je potrebno uključivanje predstavnika hrvatske zajednice izvan Hrvatske u tijek donošenja odluka koje se njih neposredno tiču, kao što su dodjela pomoći za Hrvate izvan Hrvatske, jer su oni do sada bili isključeni iz toga tijeka. Također jedna od preporuka jest i o potrebi uključivanja većega broja Hrvata u glasovanje kada su u pitanju izbori za Hrvatski sabor i predsjednika, rekao je Žigmanov.

Intervju

Croatica, poduzeće za kulturnu, izdavačku i informativnu djelatnost

Razgovarala: Branka Pavić Blažetin

Kada je Čaba Horvath 1999. godine s tadašnjim vodstvom Hrvatske državne samouprave i s onima koji su poduprli njegovu kandidaturu zamislio i počeo voditi Croatiacu, je li njezin razvoj zamišljao upravo ovako kako se ona razvijala tijekom proteklih 15 godina!?

Zaista, prije petnaest godina nismo mislili da ćemo stići do ovoga današnjeg dana jer mi smo planirali djelatnost, ali smo koncentrirali samo na izdavačku djelatnost. One knjige, udžbenike koje su se u raznim izdavačkim kućama izdavali da se to koncentrira nekako u našu izdavačku kuću. Ali uvijek se nešto novo dogodilo, imali smo razne i dobre ideje i sada smo tu, evo, poslije 15 godina i možemo se ponositi već mnogim stvarima. Osim izdavačke djelatnosti imamo još i svoj Medijski centar Croatia, u sklopu kojeg nastaju Hrvatski glasnik, internet Radio Croatia, online Hrvatski glasnik i dva facebook profila Hrvatski glasnik i Radio Croatia a unutar MCC ostavruje se više nego uspješno i naše najtiražnije izdanje godišnjak Hrvatski kalendar. Imamo svoju tiskaru, od ove godine djelujemo kroz svoj kulturni centar. Ovo nabrojeno je najvažnije, a sve ostalo se može danas tu vidjeti u Brlobašu 1. kolovoza na CROATICA FESTU '15, sve uspjehe što smo postigli tijekom 15 godina.

Glavna urednica Medijskog centra Croatia i Croaticin ravnatelj Čaba Horvath

Tijekom petnaest godina ustalili ste se na polju knjigoizdavaštva, osobito što se tiče hrvatskih udžbenika, ali i onih za druge manjine. Vi uvijek volite reći koliki broj naslova imate trenutno, koliki je sad broj naslova udžbenika za koje pravo ima Izdavačka kuća Croatia?

U službenom popisu udžbenika imamo sada sto naslova, a do kraja godine

ćemo imati više nego dvjesto, u prošloj godini smo toliko natječaja dobili javnom nabavom, naravno, i sada su neke u tijeku. Kada se sve okonča, krajem ove godine ćemo imati više nego dvjesto naslova udžbenika. Ovo je bio zaista velik posao, za godinu dana trebali smo ostvariti toliko naslova kao za četrnaest ili trinaest godina, ali mislim da smo mi preživjeli vladinu koncepciju smanjenja broja izdavačkih kuća koji proizvode udžbenike. Nadamo se da ćemo malo još proširiti svoju djelatnost ali imamo svoje granice, dakle ako nam ostanu udžbenici za ostale manjine i hrvatski udžbenici, bit ćemo zadovoljni.

Da, mislim da imamo šanse da preživimo, da neće vlada uzeti izdavačka prava manjinskih udžbenika i ako ovako ostane kako sada su nam obećali, onda imamo još mnogo mogućnosti da se razvijamo jer ovi udžbenici svake godine dvjesto naslova to nije malo, dakle može se prodati i dovoljno i zaraditi i taj novac se može onda vratiti u naš posao, to jest može se i razvijati Medijski centar, tiskara i možda će biti nekakvih novih ciljeva koje ćemo zajedno s Hrvatskom državnom samoupravom i Savezom Hrvata u Mađarskoj moći ostvariti.

Počeli smo negdje u Nagymező 49 na

Croatica fest '15, Brlobaš – 1. kolovoza

Croatica fest '15, Brlobaš – 1. kolovoza

dvjestotinjak četvornih metara, ako se ne varam, završili smo danas u Nagymező 68 na sedamsto i nešto četvornih metara, imamo još i Nagymező 49, dakle vraćao se taj novac koji je Croatica zarađivala na neki način u širenje Croatice, u obogaćenje infrastrukture. Croatica je specifična tvrtka jer se jedan dio prihoda ostvaruje djelatnošću financiranom iz državnog proračuna preko HDS-ova proračuna, drugi dio treba zaraditi... Je li to teško, bile su godine kada ste se odista mučili da ostanete na nogama?

Nije to samo prošlo vrijeme, nego i sadašnje, možemo kazati. Jer iako imamo svake godine proračun, to ne možemo unaprijed kalkulirati koji su još oni prihodi koje možemo uspjeti s drugim izdavačkim poslovima kako će se osvojiti, ali sada mislim da ova godina, ako je sve istina, onda će nam biti vrlo dobra, dakle imat ćemo mnogo prihoda. Imamo sada poteškoća jer, nažalost, oni s kojima smo potpisali ugovor o konzorciji, sada je prvi kolovoza, a ove godine još ni forintu nismo dobili od njih, ali se nadamo da do kraja mjeseca će se to isplatiti i da ćemo imati dovoljno novaca da nastavimo svoj posao, a što se tiče pitanja, zaista bile su takve godine kada smo bili u jako teškoj situaciji. Veliki potphvat je bio kada smo kupili novu zgradu. Mislim da sada možemo biti ponosni što imamo takvu lijepu zgradu i imamo multifunkcionalnu dvoranu, imamo svoju Croaticu, Galeriju gdje imamo razne izložbe, imamo i u podrumu jedan klub koji se može koristiti za razne priredbe, radijski studio... Znam, velika je pomoć bila kada nam je Hrvatska državna samouprava pomogla da se financira kredit koji smo dobili, ali ako se proda sada Nagymező 49, onda će se to vratiti Državnoj samoupravi. I prošli tjedan su me pitali kolika je vrijednost Croatice? Ja onako na brzu ruku sam pravio kalkulaciju, dakle s autorskim pravima mirno mogu kazati oko 600 – 700 milijuna forinti sigurno vrijedi Croatica, i

onda još osim toga imamo i zgradu, dakle sad možda neću biti najskromniji, ali mogu kazati da blizu milijardu forinti je sada ukupna vrijednost Croatice.

Počelo je prije petnaest godina skromno!

Vlasnici su tada uložili milijun i petsto tisuća u gotovini, a ostalo što smo preuzeli, Hrvatski glasnik, tamo što je bio auto, nekoliko printača, telefona dakle to je bio sve što smo počeli i dobili smo praznu zgradu 49, tamo

smo trebali najprije da se malo prilagodimo situaciji, trebali smo kupiti namještaj itd. Dakle, doista smo mnogo uložili da ova tvrtka krene.

Koliko danas ljudi rade u tvrtki? I koliko imate vanjskih suradnika?

Sada u Croatici ima četrnaest zaposlenika, ali imamo stalne vanjske suradnike kada radimo na raznim udžbenicima. Imamo 6 – 7 vanjskih suradnika koji neprekidno rade za Croaticu, ali mislim da ovaj broj 14 se može financirati i da sada je ovo privremeno dovoljno i ne planiramo više ljudi zaposliti.

Imate brigu, kako razvijati tvrtku i njen dio, kako razvijati Medijski centar i kako razvijati kulturni centar, još jedan zadatak ste dobili zapravo ove godine?

Da, meni je drago da možemo govoriti o kulturnom centru jer prije 15 godina kada se osnovala Croatica, onda je bio zadatak da se bavimo i kulturom. Nažalost, nismo imali mogućnosti da organiziramo priredbe jer nismo imali prostora gdje bi

se to moglo napraviti, ali prošle godine smo uspjeli multifunkcionalnu dvoranu napraviti tako da se može već ozbiljnije programe tamo organizirati, a ove godine smo dobili i četiri milijuna forinti od Državne samouprave iz središnjeg proračuna da možemo organizirati programe, mislim da je ovo za Croaticu nov izazov, a ostalo što bi se još moglo malo proširiti to je svakako Medijski centar. Mislim da treba ponovno pregledati i tehničke mogućnosti i kako bi mogli dalje to modernizirati, malo možda se može razmišljati u živom prijenosu ili o digitalnoj televiziji, nadamo se da ćemo iduće godine, kada dobijemo ove novce koje smo teško zaradili, onda ćemo moći o tome mirno sjesti s predsjednikom Državne samouprave i sa Savezovim predsjednikom da se dogovorimo kako dalje i koji su oni ciljevi koje osnivači misle da trebamo još postići, a svakako i s kolegama se trebamo dogovoriti, kakve ideje imaju da se ovaj posao pomalo proširi.

Kada se kaže Croatica, mora se zaključiti da je u tih proteklih 15 godina Croatica ušla u uho i svijest Hrvata u Mađarskoj. Imate li taj dojam, znate li to?

Da, meni je uvijek drago kada čujem da se govori o Croatici, mislim da ovaj dan koji smo i danas organizirali još više će nas upoznati i želimo nastaviti ovakve priredbe, ako budemo imali financijsku pozadinu, s ljudima, čitateljima, slušateljima da se što više nađemo izravno, ta najvažnije je da se osobno upoznamo jer preko medija, ako se čita o nama, i to je dobro, ali ovako uživo je ipak lakše.

Foto: Á. Kollár

Croatica fest '15, Brlobaš – 1. kolovoza

XXI. Dan sela u Santovu

KUD „Veseli Santovčani“ i načelnik József Feigl

U organizaciji Seoske samouprave, 25. srpnja u Santovu je priređen XXI. Dan sela, koji je i ove godine obilježen cjelodnevnom zabavno-kulturnim i športskim programima za djecu i odrasle. Na mjesnome nogometnom igralištu organiziran je već uobičajeni malonogometni turnir na kojem je sudjelovalo devet momčadi. Nakon odigranih susreta u dvije skupine, pobjednici skupina – Bereg (Bački Breg, Srbija) i TABA (Čanada, Érsekcsanád) – igrali su završnicu. S minimalnih 1 : 0 Kup Santova i ove godine osvojila je bereška momčad, čiji je organizator i menadžer mještаниn Josip Martić. Na prostoru pokraj nogometnog igrališta ustrojeno je i natjecanje u kuhanju svinjskog paprikaša. U nadmetanju 26 prijavljenih sudionika, prvo mjesto osvojilo je društvo Mátéa Milojeva, drugo Andrása Stefanika, a treće Ferenc Hunyáka. Istodobno na mjesnom «hipodromu» pokraj ceste 51 održano je i natjecanje dvoprega. U prijepodnevnim satima nadmetalo se za Bački kup, a popodne za Santovački kup, odnosno za Putujući kup u spomen Joze Kovačeva.

Tamburaši santovačke Hrvatske škole

Pobjednici natjecanja u kuhanju paprikaša s glavnim organizatorom

Ove je godine za prijepodnevno natjecanje prijavljeno 16, a za popodnevno 21 sudionik. Najuspješniji je bio domaći natjecatelj Santovac Gábor András, koji je osvojio 2. mjesto u natjecanju za Bački kup i 1. mjesto za Santovački kup, čime mu je pripao i Putujući kup u spomen Joze Kovačeva. I na ovogodišnjem natjecanju sudjelovalo je više baranjskih dvopregaša, među njima i Stipan Filaković, član Mohačkoga športskog društva, uostalom rodом Santovac koji redovito sudjeluje na santovačkim natjecanjima dvopregaša.

Program je u predvečernjim satima nastavljen folklornim programom na središnjemu seoskom trgu uza sudjelovanje domaćih folkloriša. Nakon prigodnih riječi načelnika Józsefa Feigla, nastupili su članovi KUD-a «Veseli Santovčani», koji su izveli hrvatske, mađarske i srpske plesove, i Tamburaški orkestar santovačke Hrvatske škole s hrvatskim napjevima.

Usljedila je pučka veselica i bal na otvorenome koji su potrajali do zore.

Stipan Balatinac

Momčadi Berega i TABA-e nakon susreta u završnici

IV. Ljetna škola tambure u Orfúu

S najvećim dosadašnjim brojem polaznika, i 2015. godine ustrojena je Ljetna škola tambure u Orfúu, nedaleko od Pečuha, između 22. i 28. lipnja. Kulturna udruga Vizin 2012. godine započela je s projektom Ljetne škole tambure kako bi okupila po mogućnosti što veći broj mladih tamburaša radi gajenja i oživljavanja tamburaške tradicije ponajprije Hrvata u Mađarskoj. Tijekom godina Udruga je uspjela prikupiti hrvatske tamburaše iz svih krajeva Mađarske gdje žive Hrvati, od Gradišća do Bačke. Tako su i u glazbeni repertoar ljetnog tabora uvršteni plesovi, pjesme iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj, a osim njih i neke tamburaške skladbe hrvatskih skladatelja. Tijekom godina sastav polaznika više puta se promijenio. U četiri kampa ukupno je sudjelovalo 50 polaznika iz navedenih regija. Ove godine nije bio najveći samo broj sudionika, nego i dužina kampa, koji je ove godine trajao sedam dana zahvaljujući pokroviteljima i podupirateljima.

Nastup sudionika IV. Ljetne škole tambure u Orfúu, u naselju Potonji

Stalni organizacijski i stručni odbor (Vesna Velin, Ivan Draženović, Gergő Kovács i Zoltán Vízvári), mjesto, odlični domaćini (Orfú, Tekerés Ifjúsági Szállás) i pokrovitelji uvelike utječu na uspješnost ovih ljetnih susreta i, što je najvažnije, o polaznicima se skrbi i pošto su oni napustili ljetni kamp. Tijekom godina oblikovalo se društvo koje je bilo djelatno ne samo u okviru ljetnog tabora nego i na raznim prigodnim programima. Tako su članovi Škole tijekom godina sudjelovali na Tamburaškom festivalu u Kalači, na svečanom programu povodom pristupanja Hrvatske EU-u u Pečuhu, u mnogim podravskim naseljima (npr. Martincima, Tomašinu, Potonji), na božićnim koncertima u Koncertnoj dvorani «Kodály», u emisiji Lijepom našom u Pečuhu, na Državnom danu Hrvata itd.

Radni su dani protekli u već uhodanom ritmu s prijepodnevnim i poslijepodnevnim glazbenim zanimanjima pod vodstvom stručnih voditelja: Ivana Draženovića, magistra glazbe, člana Tamburaškog sastava Ravnica, Gergőa Kovácsa, nastavnika glazbe u Hrvatskom obrazovnom centru „Miroslav Krleža“ u Pečuhu, i Zoltána Vízvárija, voditelja Orkestra Vizin. Osim obvezatnih programa polaznici su u svome slobodnom vremenu mogli obići slikoviti krajolik, okupati se u svježem jezeru nadomak tabora, posjetiti muzej mlina ili zaigrati nogomet na obližnjem igralištu.

Polaznici ovogodišnje Škole nisu se dosađivali jer je program kampa bio sadržajan, popunjen mnogim priredbama gdje su mladi svirači mogli pokazati svoje vještine. U skladu s praksom dosadašnjih godina, i ovaj put je održan nastup povodom Ivanja, blagdana svetog Ivana Krstitelja u Poganu, 24. lipnja, gdje su sudjelovale hrvatske, mađarske i njemačke folklorne skupine. Hrvatski sadržaj ovoga programa dale su Snaše iz Pogana uz

glazbenu pratnju Orkestra Vizin te mladi tamburaši, polaznici Ljetne škole u Orfúu. Drugi nastup tamburaša bio je u Potonji gdje su polaznici predstavili svoje umijeće na više razina, u više kategorija. Naime, natjecali su se i u kuhanju, prijavili su se i na malonogometni turnir te izveli kraći program sastavljen od pjesama naučenih u ovogodišnjem taboru. Publika je mogla odlučiti u kojoj su od navedenih kategorija mladići bili najuspješniji, ali jedno je sigurno: u sve izazove krenuli su prema najboljem znanju. Završnica Ljetne škole ove je godine prvi put održana u Šiklošu, na prekrasnome mjestu, u obnovljenom dvorištu tamošnje tvrđave. Samouprava u tome gradu – čije se hrvatsko stanovništvo preselilo iz obližnjih hrvatskih naselja – u sadašnjem mandatu ostvaruje znatne rezultate na polju očuvanja ne samo hrvatske kulture nego i hrvatskoga materinskog jezika, sastavnice bez koje je nezamisliva potpuna nacionalna samobitnost. U sklopu Hrvatske večeri predstavili su se učenici šikloške Osnovne i glazbene škole «Dorottya Kanizsai», harkanjski Mješoviti pjevački zbor, KUD „Napredak“ iz Podravskih Podgajaca te sve skupine salantskog KUD-a Marica. Nakon kraće stanke, poslije folklornog programa slijedio je koncert polaznika IV. Ljetne škole tambure. U program su bile uvrštene tradicionalne pjesme i plesovi Hrvata u Mađarskoj, pjesme s folklornim motivima novijeg postanka, hrvatske tamburaške skladbe te klasične kompozicije poput Valcera br. 2 od Dmitrija Šostakoviča.

Unatoč razmjerno velikom broju polaznika koji do sada nisu sudjelovali u kampu, svladana su ozbiljna djela u kratkom roku. Ljetnu školu tambure poduprlo je i Ministarstvo ljudskih resursa Mađarske.

Silvester Balić
Foto: Á. Kollár

Nekoliko riječi o Hrvatskom taboru u Baji

Po nalogu naših nadležnih trebali smo krajem lipnja organizirati tabor hrvatskoga jezika na svojoj Visokoj školi Józsefa Eötvösa. Osim hrvatskoga, unutar Instituta za narodnosne i strane jezike organiziran je od strane kolega engleskog smjera tabor za engleski, a od strane Nijemaca za njemački jezik. „Englezi” i mi smo se odlučili za trodnevni, a Nijemci za peto-dnevni tabor.

Sudionici tabora hodočastili su na santovačku Vodicu gdje se nalazi najveći Gospin kip na svijetu

Đaci su nam došli iz Gradišća, njih šestero, iz Pečuha dvojica i iz Santova dvije učenice. Bila su to djeca između trinaest i šesnaest godina, a pomagači su nam bili Dora Doboš, učiteljica iz „Petrovoselske hrvatsko-mađarske dvojezične narodnosne osnovne škole”, i dvoje naših studenata hrvatskoga smjera, Petar Balaž i Alisa Iljazović. Zahvaljujući pomoći ravnateljice petrovoselske osnovne škole Edite Horvat-Pauković i spletu okolnosti, najviše smo sudionika tabora imali iz Gradišća. U Hrvatskom taboru nas je bilo dakle ukupno petnaestero.

Prijepodne prvog dana bilo je rezervirano za doputovanje. Slijedio je ručak na menzi naše škole, a zatim smo mikrobusom s vozačem Nikolom Vujkovom, bunjevačkim Hrvatom podrijetlom iz Kačmara koji živi u Baji, uz hrvatsku glazbu mohačkog orkestra, slušajući je s CD-a, išli u Čavolj gdje nas je naš domaćin bač' Stipan Mandić, predsjednik čavoljske Hrvatske samouprave, dočekao u Zavičajnome muzeju sela. Ondje smo pogledali nadasve zanimljivu i bogatu zbirku koju je

utemeljio dr. Mišo Mandić, naš poznati intelektualac, ravnatelj čavoljske osnovne škole u mirovini i nekadašnji generalni sekretar Demokratskog saveza Južnih Slavena u Mađarskoj. Nakon Muzeja pogledali smo spomen-ploče postavljene u čast poznatih Čavoljaca: isusovca Petra Pančića, pisca Petra Sekulića, pjesnikinje Roze Vidaković i biskupa Nikole Milašina, odnosno onu kojom je 1987. godine obilježena 300. obljetnica doseobe bunjevačkih Hrvata u ove krajeve. Unutrašnjost katoličke crkve očarala nas je, a osobito smo se obradovali vidjevši u staklu ispisana hrvatska imena darovatelja prozora te u mramor ispisanu hrvatsku riječ „škra-bica” kod ulaza u crkvu na desnoj strani.

Pogledali smo i mjesno groblje, a na grobu poznatoga čavoljskog svećenika, pisca i pjesnika Ivana Petreša, rodnom iz Kačmara, odali smo počast.

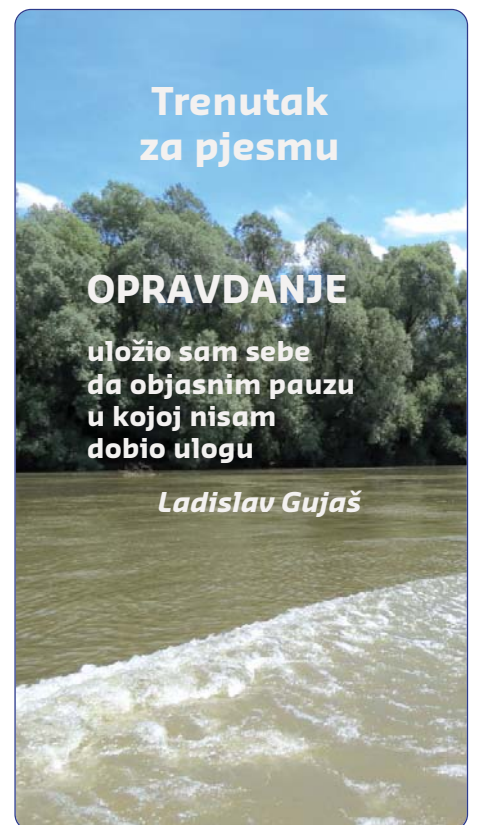
Vrativši se doma, u dvorištu naše škole u Baji priredili su nam veselu plesačnicu dvojica Barića: Zoran, naš student, i njegov brat Dejan, svirajući nam na harmonici i tamburi. Slatko smo plesali, a trojica

Trenutak za pjesmu

OPRAVDANJE

uložio sam sebe da objasnim pauzu u kojoj nisam dobio ulogu

Ladislav Gujaš

braće Balaž: dvojica gimnazijalaca pečuške hrvatske Gimnazije Miroslava Krležę, Marko i Atila, te njihov brat Petar, naš student, i naša studentica Alisa Iljazović svojim plesom pokazali su nam kako se lijepo plešu naši plesovi. Mi smo gledali njihove noge i slijedili ih. Nakon toga smo u našoj blagovaonici dobili obilnu večeru, a zatim smo se odlučili pojesti po jedan sladoled u obližnjoj slastičarnici te pješice otići do novosagrađenoga studentskog kolegija, smještaja sudionika tabora koji se nalazi umalo na obali Šugavice. Uvečer su naši pomagači, one koji su željeli, odveli na šetnju do Vidikovca Istvána Türra gdje se sastaju Dunav i njegov rukavac Šugavica. Odande se pruža predivan pogled na Dunav te na dunavski most sv. Ladislava.

Sutradan smo imali goste predavače: umirovljenog profesora Pečuškoga sveučilišta Đuru Frankovića, zatim voditelja Hrvatske katedre na istom sveučilištu i predsjednika Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. Stjepana Blažetina te ravnatelja Zavoda vojvođanskih Hrvata i profesora filozofije Tomislava Žigmanova. Prvi predavač nam je govorio o narodnim običajima Hrvata u Mađarskoj, drugi o narodnosnoj književnosti Hrvata u našoj domovini, a treći o jeziku i književnosti Hrvata u Vojvodini. Djeca su uživala u predavanjima, to se moglo vidjeti. Nakon ručka otišli smo na izlet u Santovo. Ondje nam je domar Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma Jozo Gorjanac pokazao tu ustanovu, a poslije smo zajednički uživali u ljepoti obnovljene srpske pravoslavne crkve koju nam je pokazala nastavnica Hrvatske škole u mirovini i predsjednica santovačke Srpske samouprave Nada Bunčić. Potom smo otišli u katoličku crkvu o kojoj nam je govorio njezin sakristan Stipa Gorjanac. Slijedilo je putovanje „carskim drumom“ do dva dvorca na Karapandži, mjesnoj šumi, koje su dali izgraditi prije otprilike jednog stoljeća nekadašnji njegovi vlasnici, habsburški princ Albrecht i njegova obitelj. Ondje smo u Muzeju lova uz ostalo vidjeli do sada najveće jelen-ske rogove ovoga tipa na svijetu. Svjež zrak te divne šume osnažio nas je. Vraćajući se prema Baji, osvježili smo se sladoledom i osvježujućim pićima u santovačkoj Čajani koja se nalazi na glavnom trgu u sredini sela, a poslije je slijedilo hodočašće na mjesnu Vodice gdje se nalazi najveći Gospin kip na svijetu. Ondje smo se i fotografirali i molili daljnju pomoć Isusove majke Blažene Djevice Marije. Prolazeći i pokraj bajske Vodice, križajući se, otišli smo na mjesto gdje iz Šugavice kreće Ferencov kanal prema vojvođanskom Bezdanu, a teče i preko Santova, i to u restoran „Vízafogó“ gdje je svatko za sebe mogao naručiti jelo i piće koje je želio. Dok smo uživali u kulinarskim specijalitetima, promatrali smo kako se ljudi kupaju u Šugavici.

Treći dan smo posjetili Osnovnu školu u bajskom sjevernom dijelu grada koji se zove Fancaga gdje nam je njezin ravnatelj, koji je ujedno i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, profesor Joso Ostrogonac pokazao svoju školu u kojoj velik broj djece redovito uči hrvatski. Zatim smo otišli na Dolnjak, ondje također žive bunjevački Hrvati, i pogledali vrtić u Kinizsijevoj ulici gdje se uči i hrvatski. Voditeljica tog vrtića Etelka Hrubí opširno nam je govorila o toj ustanovi u kojoj smo se susreli s djecom koja su se igrala u dvorištu vrtića. U glavnome gradskom muzeju, u Muzeju Istvána Türra

muzeolog Miroslav Šibalin vrlo nam je zanimljivo govorio o njihovoj povijesnoj, etnografskoj i ribarskoj izložbi. Vraćajući se na ručak u našu školu, pogledali smo usput i Franjevačku crkvu sv. Antuna Padovanskog a zatim pojeli i po jednu kuglicu sladoleda, zato samo po jednu da bismo poslije mogli i ručati u blagovaonici naše škole. Na glavnome bajskom trgu, na Trgu Svetoga Trojstva već su nas čekali Edita Horvat-Pauković i petrovoselski vozač, a koji je ujedno i njezin suprug, Tibor. Svi smo se nakon objeda oprostili i zaželjeli jedno drugome sretno ljeto. Naša lektorica, profesorica Morana Plavac bila je tužna što joj je istekao trogodišnji mandat, pa će se morati oprostiti od nas i grada Baje.

Moram priznati da su naši pretpostavljeni imali pravo kada su nam naredili da organiziramo jedan takav tabor jer smo se uzajamno obogatili, družili i zajednički uživali u ljepotama i vrijednostima ovoga kraja.

Živko Gorjanac

BAJA – Niz bajskih plesačnica na otvorenome, pod nazivom IV. PLES NARODA, koje se od 29. svibnja održavaju redovito svake druge subote, 14. kolovoza završava plesačnicom bajskog KUD-a „Bunjevačka zlatna grana“ u pratnji harmonikaša Andrása Horvátha.

KUKINJ – Tamošnja crkva posvećena je prije dvadeset i šest godina upravo na seosko proštenje, «bučur», na dan svete Ane. Kukinj je nekoć pripadao Kesujskoj župi (Keszű) pa se veliko proštenje sela slavi na svetkovinu svete Ane kojoj je posvećena i župna crkva. Odnedavna i Kukinj, jednako kao i Kesuj pripadaju Pelirskoj župi (Pellérd), no crkveni god ostao je onaj stari. U tom se selu proštenje od starih vremena održava dva dana, u nedjelju i ponedjeljak, prvi je dan za goste, a drugi za mještane. Tako je sveta misa na hrvatskom jeziku bila u ponedjeljak, 27. srpnja. Uz domaćeg župnika dr. Istvána Horvátha, svetu misu služio je vlč. Ilija Čuzdi iz Martinaca. Sveta Ano, moli se za nas! – čitamo na portalu zornicanova.hu.

General Ante Gotovina, zapovjednik 6. operativne zone, poslije Zbornog područja Split i sektora Jug u operaciji Oluja, svugdje je okružen s ljubavlju; na slici u Rogoznici

Narodnosni dani u Senandriji

Hrvatska izvorna plesna skupina nakon nastupa

Na dunavskome šetalištu, u suorganizaciji grada, sedam senandrijskih narodnosnih samouprava i Mađarsko-izraelskoga prijateljskog društva toga grada, 25. i 26. srpnja 2015. prvi put su priređeni Narodnosni i Isterski dani. Gradska samouprava i time želi uključiti u bogati kulturni i turistički krovotok grada i tradicijsku kulturu narodnosti, koja je stoljećima obogaćivala Senandriju i bez koje ona ne bi imala svoje današnje lice i posebnosti. Počasna je gošća priredbe bila Poljska, koja se osim folklornoga svijeta predstavila i likovnom izložbom „Današnja likovna umjetnost Kraka – apstrakcija i figurativnost“. Izložbu je u prostorijama Stare likovne kolonije otvorio poljski veleposlanik u Mađarskoj Roman Kowalski. Na otvorenoj su pozornici nastupale narodnosne družine i sastavi, a ulični su štandovi nudili kulinarske specijalitete tih zajednica. U subotu, osim slovačke, rumunjske i grčke folklorne baštine, posjetitelji su s nastupom budimpeštanske Hrvatske izvorne plesne skupine upoznali i hrvatsku. Uz pratnju tukuljskog sastava Prekovic plesači su izveli splet bunjevačko-hrvatskih plesova. Kod šatora senandrijske Hrvatske samouprave nudio se baškot, mornarski kruh, koji je s mirisom lavande na štandu dočarao pradomovinu hrvatskih žitelja toga grada, Dalmaciju. Prvi je dan zatvoren grčkom plesačnicom. Sutradan u kasnim popodnevnim satima glazba romske i srpske zajednice pozivala je radoznale na druženje, ali učile su se i mađarske pjesme, a navečer srpski plesovi.

k. g.

Foto: Károly Makóczy, Szentendrei Hírek

Živnula je senandrijska ulica

Međunarodni kamp primijenjenih umjetnosti u Bernecebarátu

Radost stvaranja

U zbratimljenome selu Samouprave XV. okruga, u Bernecebarátu, i ove je godine spomenuta samouprava priredila kamp primijenjenih umjetnosti. Ovoga puta, između 6. i 13. srpnja, osim učenika Glazbene i umjetničke škole „Jenő Hubay“, polaznici su bili i djeca iz Sumartona, Donjega Kraljevca i Ukrajine. Umalo osamdeset sudionika i profesora radilo je po radionicama, zabavljalo se i družilo. Prve večeri peklo se uz vatru i pjevalo, bila je to večer druženja i upoznavanja. Susrele su se različite kulture i jezici, moguće je kako i to čini privlačnim i posebnim taj kamp u koji svake godine rado dolaze i djeca iz Hrvatske. Voditeljica kampa Réka Tajti ponovno se pobrinula da nikome ne bude dosadno. Bilo je obilaska okoliša, kupanja u bazenu i, o čemu se možda i danas govori, ispit hrabrosti, što je dokaz kako ljudska, pogotovo dječja mašta ne poznaje granice. U noćnoj šumi ožive mračne sjene, čuju se razni šumovi i čini se kao da nas netko uvijek u stopu prati. A pod vedrim se nebom radilo po radionicama s pomoću stručnih profesora. Lani je miljenik bio origami, a sada tehnika s filcom.

Donjokraljevečka vesela družina

Odlikašice iz Donjega Kraljevca – Lori Balent Crnčec, Magdalena Žokalj, Nina Cvetko, Melisa Ciglarić, Ema Kovačić, Lana Zrna – sudjelovale su u svim sekcijama. Slikale, radile batik i nakite, plele košare i okušale se i u izradbi drvenih predmeta. Djevojke su dopatile nastavnica likovne kulture Gabrijele Bindner i knjižničarka Ivana Kramar, s njima je boravila i Oršolja Kuzma, koja je prevodila i pripomogla u radu po radionicama. Otvoreni je dan bio 12. srpnja, kada je priređen kulturni program i bili su izloženi učenički radovi. Priredbu su posjetili donaćelnica Samouprave XV. okruga Angéla Németh, načelnik Općine Donji Kraljevec Miljenko Horvat, načelnik Sumartona Martin Capari te, ne u posljednjem redu, predsjednik Hrvatske samouprave XV. okruga Stjepan Kuzma i zastupnica Žuža Kuzma.

Djeca iz Hrvatske treći put su boravila u kampu, za njih je to nagradni izlet u kojem se sklapaju nova poznanstva i stječu nove spoznaje. Već sam i lani napisala, no koristim se prilikom i sada, trebali bismo i mi Hrvati predstaviti našu toliko voljenu i bogatu kulturu. Ne samo nastupom nego i u sklopu radionice.

Kristina Goher

IX. Dani opsade u Kisegu ov vikend

Programska serija „Polumisec - puni misec“

Od ovoga vikenda mali grad u zapadnoj Ugarskoj ponovo se pretvara «u bojno polje», na kom Turki još jedno će probati pobijediti branitelje tvrđave Kisega. 1532. ljeta na ovom mjestu je zaustavljen turski

šereg na putu prema Beču. Postuju i bezbrojne legende, kako je šakica istinskih borcev pod peljanjem senjskoga kapetana Nikole Jurišića prisilila na povlačenje neprijatelje. Ljetos, jur po deveti put, misec augustuš posvećen je ovom povijesnom dičnom spominku u dotičnom gradu s različitim programi. Već je utorak u kiseškoj tvrđavi otvorena izložba turskoga fotografa Nijata Ayvaza, naslova «Nebo – zemlja – oganj i človik», 6. augustuša, u četvrtak, otvara se još jedna izložba crtežov pod naslovom «Turske pričće», od dijakov Gimnazije Nikole Jurišića. Jur od petka će se začeti izrasti iz zemlje vojnički šatori oko tvrđave, a od 14 ure Sulejman poziva zainteresirane na turu od šest kilometarova. Od 15 uri na Jurišićevom trgu građane čeka sajam, a u 16.30 uri moći ćemo uživati u koncertu zvanarednih bubnjara u sastavu Ataru. Potom će Odbor opsade proglasiti bojno stanje u cijelom varošu, tako se šetači moru pripraviti na svakakove napade, kradje divojak i sličnih «atrocitetova». Od 20.30 uri tamburaška glazba će se zdignuti na Glavnom trgu, TS «Židanci» će se pobrinuti za mediteransku atmosferu. Paralelno s tim zainteresirani diozimateљи pod kontrolom moru zajti opet do šatorova turskih janičarova, a u 23 uri braniteljska noćna patrola će pripaziti korake svih nazočnih. U subotu, 8. augustuša, nastavljaju se bogati programi vezani uz opsadu. Ogromna povorka prik grada počinje u 17 uri, a stvarna opsada s četami, topovskimi glasi i viki, hrvatskimi branitelji, a i sa svetim Martinom, krene u boj na stijeni tvrđave, od 19 uri. Po uspješnoj bitki će se pobjeda proslaviti uličnom feštom uz svirku petroviskoga Pinka-banda. U nedilju, još cijeli dan će durati turski filing na kiseški ulica, koji grad u ovo vrime zaistinu je vridno posjetiti, ne samo zavolj atraktivnosti nego i zbog jedinstvenoga doživljaja.

Tiho

Sjednica Hrvatske samouprave u Željeznoj županiji

Odluka o podupiranju hrvatskih samoupravov

Redovna sjednica Hrvatske samouprave Željezne županije je održana 29. junija, u ponedjeljak, kade je glavna tema bila financijsko podupiranje Hrvatskih samoupravov u dotičnoj županiji. Kako je inicirao predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije Štefan Krizmanić, ljetos je određena svota podijeljena med naselji, jednoč po broju kotrigrav hrvatskih zajednic, a drugič po aktivnosti tih grup. Tako su nazočni zastupnici jednoglasno prihvatili predlog da na različite manifestacije i priredbe Hrvati Bike dobiju 55 200 Ft, Čepreg 62 000 Ft, Gornji Četar 189 000 Ft, Hrvatske Šice 84 600 Ft, Hrvatski Židan 237 000 Ft, Kiseg 150 600 Ft, Narda 208 000 Ft, Plajgor 96 800 Ft, Prisika 170 800 Ft, Petrovo Selo 306 400, a Sambotel 182 400 Ft. Ukupno je tako jedanaest naselj na području Željezne županije dostalo 1 742 800 Ft. Med «razni točka» sjednice su se zastupnici bavili i materijalnom potporom Otvaranja izložbe pokojnoga gradišćanskoga slikara iz dosad nevidjenih umjetničkih djela Lajoša Brigovića u Zagrebu, 2. septembra, a spomenuta su i imena za županijske nagrade dođućega ljeta.

Tiho

Marton Balogh 47 ljet u kantorskoj službi

Na početku junija pri svetoj maši, farnik Štefan Dumović i Feri Guzmić, predsjednik undanske vjerske stolice, su zahvalili undanskomu kantoru Martonu Baloghu za kantorsko poslovanje u undanskoj crkvi. U ime vjernikov naprik su mu dali stolne ure, kot znak zahvalnosti.

U dobi svojega kantorskoga djelovanja Marton Balogh s trimi farniki je imao mogućnost služiti maše u undanskoj crkvi. Lovre Varga, dr. Ivan Horvat i Štefan Dumović su ci-

jenili njegovu odanost i upornost s kim su ov posao vršili. Na orgulja su se naučili igrati od pokojnih bratova Jonija i Djurija Balogha, a s vrmenom su sami zavježbali aktualne vjerske jačke. U dobi komunizma su samo u nedilju bile maše s jačkami, a va tajednu molitvene, no na pokope su kantora iz posla domon puščali.

Med svojimi nepozabljeni spominki čuvaju mladu mašu Joške Preča i srebrni jubilej vjerske službe farnika Štefana Dumovića.

Pri kraljici instrumentov ga je na Undi naslijedio Prisičan Balaž Orban, ki je i u Frakanavi angažiran za kantorstvo. Željimo 81-ljetnomu Martonu Baloghu da čim prlje uzdravi da u tajednu bar neki put muzički sprohadja maše i vičernje.

Marija Fülöp-Huljev

HRVATSKI DAN U BRLOBAŠU, ILINJE

U organizaciji Hrvatske samouprave, 19. srpnja u sklopu programa ovogodišnjega Hrvatskog dana sela priređeni su razni programi koji su započeli u popodnevним satima. Kao obično, nazočni su mogli slušati misu na hrvatskome jeziku, pa nadalje uživati u kulturnom programu i navečer u odličnom balu. Priredbu su podupirali: Hrvatska samouprava Šomođske županije, Zajednica podravskih Hrvata, Savez, Hrvata u Mađarskoj.

Martinački župnik Ilija Ćuzdi

Sveti Ilija prorok svetac je čiji je život obilježen naizgled oprečnim, a zapravo vrlo povezanim stvarnostima: s jedne strane dubokim umovanjem i pustinjačkim životom predanja Bogu, a s druge strane izričitim borbenošću i aktivnom zauzetošću protiv nametanja i širenja poganske vjere, koja je, predvođena kraljem i kraljicom Ilijina vremena, progonima i ubijanjima prijetila istisnuti vjeru u pravoga Boga. U tom je smislu Ilijino vrijeme vrlo blisko današnjemu, pa se taj starozavjetni svetac štuje i danas, blagdan mu se slavi 20. srpnja. Sveti Ilija je čuvar od oluje, groma i vatre, tako je postao zaštitnikom sela Brlobaša i zbog toga je važan taj dan u životu sela. Na taj dan mnogi se vraćaju u svoje rodno selo na malo susreta i razgovora s obitelji i starim prijateljima.

Načelnica sela Piroška Gujaš Dudaš u svome pozdravnom govoru poželjela je dobrodošlicu svim gostima i uzvanicima. Nazočne je pozdravio i predsjednik Hrvatske samouprave Brlobaša Ivica Pavleković. Priredbi su nazočili između ostalog predsjednik

Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, predsjednik Hrvatske samouprave Šomođske županije Jozo Solga i predsjednici hrvatskih samouprava ove regije.

Programi su započeli u poslijepodnevним satima. U mjesnoj crkvi, posvećenoj svetom Iliji, zaštitniku sela, bila je sveta misa na hrvatskom jeziku. Nakon nje slijedio je kulturni program u mjesnom domu kulture, o kojem možemo reći da je bio vrhunac

Šeljinska Plesna skupina Zlatne noge

ovoga susreta, u kojem su sudjelovali pečuški KUD Baranja od kojega su znatizeljni mogli vidjeti i više prekrasnih koreografija. Plesači KUD-a dali su najbolje od sebe, pa publika ni ovaj put nije bila razočarana. Nakon njih je slijedila koreografija šeljinskog KUD-a Zlatne noge, od kojega smo vidjeli bunjevačku koreografiju što je svirao sasvim novi orkestar, koji se sastojao od sadašnjih i bivših članova pečuške Hrvatske gimnazije „Miroslav Krleža“.

Završni je scenarij Dana bio hrvatski bal, na kojem je svirao popularni sastav „Juice team“, koji je donio itekako odlično ozračje. Bal je završio tek u ranim jutarnjim satima.

Luca Gažić
Foto: Á. Kollár

Okupio se velik broj Brlobaščana i njihovih gostiju

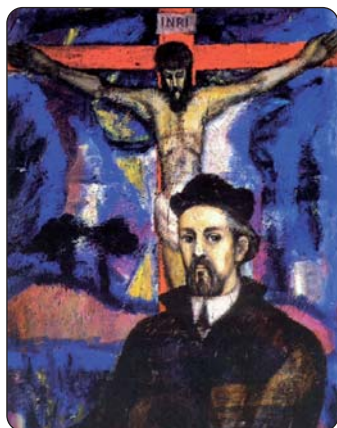
Pečuški KUD Baranja

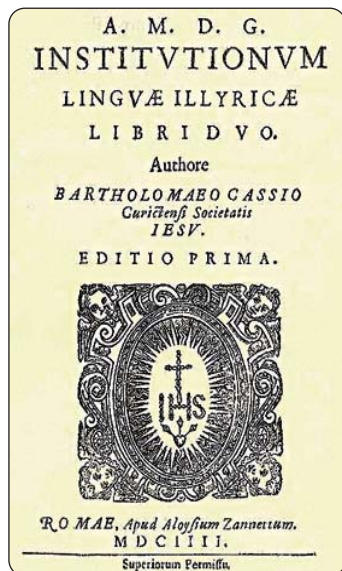

440. obljetnica rođenja Bartola Kašića

Bartol Kašić bio je veliki hrvatski pisac, jezikoslovac i prevoditelj – isusovac Bartol Kašić (Bogdančić) Pažanin iza sebe je ostavio niz važnih jezičnih, liturgijskih i teoloških djela. Bio je **autor prve gramatike hrvatskoga jezika** (Institutionum linguae illy-

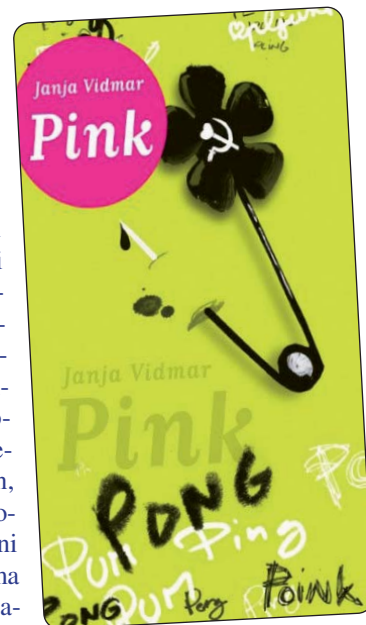
ricae libri duo) – 1604. god., a također je i **bio prvi koji je preveo Rituale Romanum** (Rimski obrednik) **na hrvatski jezik** – 1640. god. (to je ujedno bio i prvi cjeloviti prijevod Rimskog obrednika na neki živi jezik). Bartol Kašić je rođen 15. kolovoza 1575., a umro je 28. prosinca 1650. god. Njegov prijevod Svetog pisma – prvi sačuvani prijevod na hrvatski jezik objelodanjen je tek 1999. g.

Knjiga za ljetne dane

Janja Vidmar Pink

Autorica na humorističan, ali i autoironičan način prenosi generaciju koja nije proživjela svijet osamdesetih godina dvadesetog stoljeća u to vrijeme, omogućujući mladima na taj način uranjanje u svijet njihovih roditelja, ali i glazbe i kulture koja je i njihova, skidajući s tog svijeta koprenu mitskoga i pristupajući mu s jedne strane realistično, a s druge strane s odmakom, u najboljoj tradiciji slavenskoga humora. Izvanserijski talentirana za prikazivanje velikih problema koji se mladima čine nerješivima na duhovit i zabavan način, autorica piše o velikim i o malim događajima, o onima koji su bili važni sa stajališta velike povijesti i o onima koji su bili važni samo njezinoj junakinji, autobiografski zacrtanoj Janici, kao što su problemi odrastanja, prihvaćanja vlastitoga tijela, traženja smisla i postavljanja ciljeva.

Znate li...

...da Disneyland ove godine slavi 60 godina postojanja. Nazivaju ga naj-sretnijim mjestom na Zemlji, magičnim kraljevstvom kojim upravljaju kraljevine. Jedini je zabavni park čiju je gradnju nadzirao Walt Disney osobno. Disneyland je otvoren 18. srpnja 1955. u Anaheimu u Kaliforniji, izumio ga je Walt Disney koji je nacrtao Mickey Mousea i tako osnovao tvrtku Disney, nazvanu po svom prezimenu. U Disneylandu su ljudi obučeni kao crtani likovi: Mickey Mouse, Snjeguljica i sedam patuljaka, Pepeljuga, Kralj lavova, Winnie the Pooh, Lilo i Stich, Ljepotica i Zvijer.

12. kolovoza - Međunarodni dan mladih

Međunarodni dan mladih usvojila je Generalna skupština Ujedinjenih naroda 1999. godine. Međunarodni dan mladih prigoda je za ukazivanje na potrebe mladih i njihova prava. Diljem svijeta povodom toga dana održavaju se razne tribine o nezaposlenosti mladih, razni koncerti, manifestacije, kulturna događanja, humanitarne akcije te mnoga druga događanja koja uključuju sudjelovanje mladih, njihovih udruga i državnih ustanova.

Svake se godine obilježava na drugu temu, u skladu s sveopćim potrebama i teškoćama mladog pučanstva. Ovogodišnja je tema Međunarodnog dana mladih „Aktivno sudjelovanje mladih u društvu”.

XVI. hrvatsko hodočašće u Komaru

Dana 13. srpnja, kada Crkva u Hrvatskoj slavi blagdan Majke Božje Bistričke, pomurski se Hrvati okupljaju na svome svetištu Majke Božje u Komaru (Homokkomárom) na tradicionalno hrvatsko hodočašće. Na šesnaestom hodočašću okupilo se mnoštvo vjernika iz cijele okolice, odnosno iz raznih krajeva Mađarske, a bilo ih je podosta i iz matične domovine. Hodočasničku je misu predvodio Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale, uza sudjelovanje kotoripskoga Crkvenog zbora, pomurskih zborova.

Marija Vargović s najmlađim vjericima

Mnoštvo Hrvata iz pomurske regije sudjelovalo je na hrvatskom hodočašću u omiljenome marijanskom svetištu nedaleko od Kaniže. Organiziranje hrvatskog hodočašća započeto je prije šesnaest godina na poticaj ondašnjega komarskog župnika Imrea Szűcsa i predsjednice kaniške Hrvatske samouprave Marije Vargović, naime u starim zapisima pronađeno je da su se potkraj 18. stoljeća u toj crkvi održavale hrvatske mise za hr-

vatske vjernike iz okolice Kaniže, i ta stara tradicija opet je pokrenuta, na zadovoljstvo pomurskih i drugih hrvatskih vjernika. Pomurski Hrvati – i ovaj put obučeni u narodnu nošnju, sa Svetim Križem te Gospinim kipom i zastavama svojega mjesta – krenuli su ophodnjom do vrha komarskoga brda, gdje se nalazi crkva Male Gospe. Misno je slavlje održano u unutrašnjim prostorijama crkve, pred oltarom iznad kojeg se nalazi čudotvorna slika Blažene Djevice Marije s malim Isusom, a zatim je slijedio ophod na križnome putu oko crkve s hrvatskim pjesmama. Marija Vargović, predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije, bila je vrlo zadovoljna sudjelovanjem hrvatskih pomurskih vjernika:

– Mnoštvo sudionika na hodočašću dokaz je da naš posao na polju organiziranja hrvatskih vjerskih sadržaja nije uzaludan. Uočljiv je sve veći broj mladih, sudjelovanje hrvatskih obitelji i na takvim hrvatskim događajima. U okviru vjerskog i tamburaškog tabora održana je dvojezična misa i u Keresturu. Tamošnji župnik Robert Polgár je također sklon za održavanje misa na hrvatskom

Kaniški tamburaši na hodočasničkoj misi

Mlade Keresturkinje s Marijinim kipom

Posveta sepetničke zastave

jeziku u naselju. Već planiramo da u rujnu organiziramo misu na hrvatskom jeziku u Petribi. Trebam istaknuti da smo izuzetno zahvalni mons. Blažu Horvatu iz Varaždina, koji nam uvijek pomaže u ostvarenju hrvatskih vjerskih sadržaja, a jednako tako i dekanu Imreu Szűcsu – kazala je predsjednica Vargović.

Hodočasnička je misa održana na hrvatskome jeziku, jedino je propovijed prevedena i na mađarski, u kojoj je mons. Blaž Horvat naglasio da Marijino srce privede vjernike Isusu. Djevica Marija uvijek nam se obraća, ona nam kaže da ostanimo uvijek pokraj Isusa, jer on nas nikada ne ostavlja. Sveta euharistija povezuje svakoga s Bogom, a također i vjernike sve skupa. – reče mons. Horvat. Kaniški dekan Imre Szűcs koncem mise zahvalio je organizatorima, vjericima, zborovima i kaniškim tamburašima na sudjelovanju i pozvao hrvatske vjernike da i nadalje navrate u prošteništa te da je kaniška crkva također otvorena i za hrvatske vjernike ako žele organizirati hrvatski vjerski događaj.

Povodu hodočašća sepetnička Hrvatska samouprava dala je izraditi hrvatsku vjersku zastavu s Marijinom slikom. Zoltan Markač, predsjednik, rekao je da sepetnički Hrvati često odlaze na hrvatska hodočašća i u Mađarsku i Hrvatsku, stoga su odlučili izraditi hodočasničku zastavu koju je Blaž Horvat posvetio u Komaru.

LJEPOTE DONJEG VIDOVCA U OČIMA MAĐARA Imali su se čemu diviti

Spust Dravom

Stjepan Tišler, predsjednik pomurskih općina u Mađarskoj, bio je posrednikom dolaska predstavnika mađarskoga turističkog mjesta Alsópáhok u Donji Vidovec. Predvodio ih je njihov načelnik Sándor Németh. U općinskim prostorijama dočekali su ih tamošnji načelnik i njegov zamjenik Josip Grivec i Blaž Jakupak te Monika Cenko kao predstavnica KUD-a Donji Vidovec i Vladimir Kučan, predsjednik ŠRD-a Mrena D. Vidovec.

Posjetili su postrojenja HE Dubrava i jezero elektrane, no goste je posebno zanimala turistička ponuda Donjeg Vidovca, jednako kao i mogućnost suradnje na tom polju, suradnja kulturno-umjetničkih društava i drugih udruga ovih sredina. Kratko su posjetili mjesni hotel Golf gdje su upoznati s običajem ispiranja zlata, a kušali su i izvrsno crno pivo koje se tu proizvodi. S posebnim su zanimanjem razgledali zlatarske pribore pohranjene u Zlatarskome domu Moto nautičkoga kluba Vidovski zlatari. Bili su oduševljeni i posebno zahvalni za šalove koje im je poklonio Vladimir Šarkanj, predsjednik udruge Vidovski voki.

Za kraj spust čamcima rijekom Dravom i njihovo golemo oduševljenje ljepotama skrivenim u ovome međimurskom kutku. – Ovo je prvi korak prema međusobnoj suradnji poradi obogaćivanja turističke ponude, odnosno predstavljanja naših mogućnosti na tom području te dovođenje njihovih gostiju u Donji Vidovec. – rekao nam je tim povodom načelnik Grivec.

Tekst i snimka: Mladen Grubić

Poklon-šalovi

Upoznajmo svoje selo

Zavičajni tabor u Kukinju

Sudionici tabora

U suradnji Zaklade Zornica i kukinjske Seoske samouprave, prošlog je tjedna na nogometnom igralištu održan tabor za djecu na temu: upoznajmo svoje selo. U tematici tabora znatnu je ulogu imala povijest sela, jednako kao i vjerski život koji je nekoć bio dio svakidašnjice. Tako su djeca 30. lipnja 2015. poslijepodne obišla kapelu koja se nalazi nadomak selu, groblje i mjesnu crkvu, a o prošlosti sela govorila je autorica ovih redaka Milica Klaić Taradija. Prvi spomen imena sela u obliku Koke, Kuke pronađen je u papinskim poreznim spisima iz godina 1332., 1335., a 1773. ono se već spominje u današnjem obliku, Kökény. Godine 1767. posvećena je kapela koja postavlja spomen Uzvišenju Svetog Križa, stoga je drugo proštenje u selu nekada slavljeno 14. rujna. Žaloso je što je okruženje kapele zaraslo travom, stakla su na prozorima razbijena, a budući da ulaz nije zatvoren punim vratima, nego gvozdenom kapijom, doduše lijepo izrađenom, kroz otvore vjetar unosi lišće koje se tamo suši sve do iščeznuća. Kroza šumu, koja okružuje kapelicu, još uvijek vodi razmjerno prohodna serpentina podsjećajući na one davne godine kada je poslije odlaska Turaka i Kukinj te kukinjsko polje dodijeljeno Pečuškoj biskupiji, bolje rečeno Pečuškome sjemeništu. Tim su stazama šetali „mladi popovi“ govorili su nekada stari. Nakon kapele djeca, njih petnaest, i njihovi pratitelji pogledali su groblje, koje također čuva uspomenu na nekadašnje žitelje. Kameniti križevi, na slikama muškarci i žene u narodnoj nošnji, takoreći svi napisi, pogotovo na starim križevima, na hrvatskom su jeziku, manje-više ispravno napisani. Posjet sakralnim spomenicima toga dana završen je u mjesnoj crkvi izgrađenoj prije 26 godina, a posvećenoj svetoj Ani. Selo se priprema za svoj skorašnji god, koji i djeca jako čekaju. Sutradan, 1. srpnja, „taboraše“ je posjetio vlč. Gabrijel Barić, svećenik pečuške kertvaroške crkve, koji je održao mali vjeronauk, a usredotočio se na crkvu, točnije na Isusovu nazočnost u njoj. U subotu, 4. srpnja, djeca su posjetila Osijek, Tvrdū i u njoj franjevačku crkvu. Dočekao ih je fra Zoltán Dukai, podrijetlom iz Vojvodine, koji je govorio između ostalog i o tristogodišnjem kipu Osječke, nekadašnje Judske Gospe. Bio je to sadržajan i koristan boravak u desetodnevnom taboru koji se ne bio ostvario bez novčane pomoći dodijeljene na natječaju od Ministarstva ljudskih resursa Mađarske.

(Izvor: zornicanova.hu)

Gornji Četar

**Izabran stari-novi načelnik
Attila Kratochvill
i novo zastupničko tijelo**

Nova web-stranica Gornjega Četara, (www.felsocsatar.hu) čim upravlja László Burkon, novi direktor Kulturnoga doma, bivši glavni urednik tjednika „Vasvármegye“, a kasnije suradnik županijskoga lista Vas Népe, prva je objavila na svojoj stranici službene rezultate međjuvrimenskih izborni u Gornjem Četaru, pretprošle nedilje. Po tom izvoru, na međjuvrimenski izbori sa 137 vridnih glasov ponovo je postao načelnik Attila Kratochvill, ki je jur prik dvih ciklusov peljao ovo južnogradišćansko selo. U borbi za funkciju poglavara je gubitnik Gábor Lendvai, ki je samo na kratko vrime vršio posle prvoga človika sela, izabran je bio za načelnika lani u novembru, a ovput je dostao 115 glasov. Člani novoosnovanoga zastupničkoga tijela su Csaba Kállai ml., Roža Pezenhoffer, Konrad Feigl i Silvija Benčić. Na glasovanje je prošlo 61,5% stanovništva, što je zaistinu velik broj glasačev na jednom međjuvrimenskom izboru.

POTONJA – U organizaciji i uz potporu tamošnje Seoske i Hrvatske samouprave te Hrvatske samouprave Šomođske županije, 8. kolovoza priprema se ovogodišnji Hrvatski ljetni festival u sklopu kojega hrvatski međunarodni malonogometni turnir «Kup Podravine» uza sudjelovanje momčadi iz Gornje Bazje, prijateljskog naselja sela Potonje, Podravske Sesveta, martinačkog NK «Zrinski» i domaće momčadi. U 16 sati u mjesnoj crkvi bit će sveta misa koju će služiti velečasni Krunoslav Kefelja i velečasni Ágoston Darnai, slijedi kulturni program na otvorenome, uza sudjelovanje starinskoga Tamburaškog zbora i Orkestra Biseri Drave i lukoviškog Orkestra Drava.

FELCSÚT – Robert Jarni, koji je 1998. godine s Hrvatskom nogometnom reprezentacijom postigao treće mjesto na Svjetskom prvenstvu, 8. lipnja preuzeo je Klub Puskás Akadémia. Momčad naselja Felcsúta pozdravila je Jarnija, koji je sudjelovao u hrvatskoj reprezentaciji 81 put kao igrač. Kako navode glasila, potpisao je trogodišnji ugovor. Nakon trenerskih epizoda u Hajduku, Istri i Sarajevu, Jarni je lani spasio pečuški Klub PMFC od ispadanja, ali je pečuška momčad Savezovom odlukom snižena na niži stupanj. Trener je naglasio da pokušavaju iskoristiti priliku, koristiti se svojim znanjem i poštenim radom postignuti što bolje rezultate. Lőrinc Mészáros, predsjednik Akademije Puskás, naglasio je da su bili zadovoljni bivšim trenerom Miklósem Benczésem, ukinuli su ugovor sporazumno jer su smatrali da momčadi treba svježja krv. Dodao je, ne žele se boriti protiv ispadanja, žele stabilnu NB I ekipu koja će sezonu završiti među prvih pet. Puskás je prošlu sezonu završio na desetome mjestu, a od Jarnija se očekuje iskorak. Inače, Puskás Akadémia osnovana je 2005. godine na 80. obljetnicu rođenja najvećega mađarskog nogometaša Ferenc Puskása, po kojem Klub i nosi ime. Imao sam ponuda iz glasovitijih klubova iz Poljske i Mađarske, ali mi se nije dalo čekati. „Puskás ima dobre mlade igrače i od mene očekuju da ih podignem na tabeli“ – rekao je Robert Jarni kojem je velika potpora u ovom pothvatu bio prijatelj Zdenko Džajić.

U spomen

**Marko Radić
(1948. – 2015.)**

Nakon teške bolesti, 31. srpnja, preminuo je hrvatski kulturni djelatnik Marko Radić, rodom iz Udvara. Pokojnikovi zemni ostatci bit će ispraćeni na vječni počinak 14. kolovoza u krugu obitelji na udvarskome groblju. Marko Radić rodio se 1948. godine u bošnjačkohrvatskom selu Udvaru, nadomak Pečuhu. Cijeli je život smatrao važnim i njegovao je hrvatsku kulturu i društvene, narodne običaje. Bio je jedan od poticatelja i utemeljitelja pečuškoga Folklornog ansambla Baranja, u krugu hrvatske zajednice u Mađarskoj voljen i priznat majstor harmonike, izvrstan pjevač, te je utemeljio i orkestar Baranjsko vino. Njegovu tehniku sviranja do današnjega dana primjenjuju mnogi svirači i tako je prenose dalje budućim naraštajima. Kao pedesetogodišnjak sanjao je i dosanjao udvardski Festival harmonike Južnih Slavena. Isti događaj izrastao je i okupio harmonikaše iz cijele Europe i prerastao u Međunarodni festival harmonike.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKE ŠICE – Seoska i Hrvatska samouprava Vas srdačno pozivaju 15. augustuša, u subotu, na tradicionalni Seoski dan koji se začme od 9 uri s otvaranjem manifestacije na seoskom igrališću. Ovdje se očekuje nogometni kup i različite športske aktivnosti. Od 14 uri se služi sveta maša na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi, a od 16 uri nastupaju mjesne kulturne grupe. U 17.30 uri je skupna večera, potom pak Hrvatski bal uz svirku sastava Karambolo.

KERESTUR – Udruga za prosvjetu sela Kerestura organizira besplatan tematski izlet pod naslovom Tragovima obitelji Zrinskih, za mlade od 14 do 24 godine. Izletnici će posjetiti gradove Čakovec, Varaždin i Zagreb i znamenita mjesta Zrinskih. Zainteresirani se mogu javiti kod voditeljice udruge Eržebet Deak na telefonu 06 30 747 5763 ili na e-mailu: deakerzsi@gmail.com.